

Valtuustoaloite toisen asteen maksuttomuudesta Mäntsälässä

Kunnanvaltuusto 22.04.2024 § 29

Mäntsälän Vihreä valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.4.2024:

” Mäntsälän Vihreä valtuustoryhmä esittää, että toisen asteen maksuttomuudesta pidetään Mäntsälässä jatkossakin kiinni, vaikka Suomen hallitus rajaisi lukion ja ammattiopintojen maksuttomuuden täysikäisyyteen.

Mäntsälän tulee olla kunta, joka pitää huolta nuoristaan. Täällä kasvavien ja myös tänne muuttavien nuorten pitää voida opiskella rauhassa ilman, että heidän opintopolkunsa katkaistaan juuri valmistumisen kynnyksellä. Tutkimuksista tiedämme, että maksuttomuuden rajaaminen alle 18-vuotiaisiin osuu pahiten niihin nuoriin, joiden sosioekonominen asema on ennestään heikompi. Takaamalla maksuttoman toisen asteen koulutuksen voimme edistää, että Mäntsälä on parhaan arjen paikkakunta kaikille nuorille perheen varallisuusasemasta riippumatta.

Mäntsälässä 22.4.2024
Sanna Kopra ja Tuuli Särkijärvi”

Päätösehdotus   Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 29.04.2024 § 92

Esittelijä   Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus   Kunnanhallitus lähettää aloitteen sivistys- ja hyvinvointipalveluille valmisteltavaksi.

Päätös   Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Sivistyslautakunta 13.08.2024 § 72

Oppivelvollisuuslain 1214/2020 2§:n mukaan oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun tutkinnon taikka niitä vastaavan. Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021. Lakia sovellettiin ensimmäisen kerran niihin oppivelvollisiin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla.

18 ikävuoden täyttämisen jälkeen oppivelvollisuuslakia ei enää sovelleta muutoin kuin maksuttomuuden osalta. Henkilö voi halutessaan keskeyttää opintonsa ja opintojen väliaikaiseen keskeyttämiseen sovelletaan kyseistä koulutusta koskevan lain säännöksiä. Oppivelvollisuuslain mukaisia ohjaus- ja valvontavastuuta koskevia säännöksiä ei myöskään enää sovelleta.

Oppivelvollisuuslain mukainen maksuttomuus jatkuu sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Myös 18 vuotta täyttänyt opiskelija voi tämän aikarajan sisällä vaihtaa opiskelupaikkaa ja maksuttomuus jatkuu myös näissä uusissa opinnoissa.

Toisen asteen maksuttomuudesta Mäntsälässä valtuustoaloitteen mukaiset opetuksen kustannukset muodostuvat opetuksen henkilöstömenoista, oppikirja- ja materiaalikustannuksista sekä ylioppilaskirjoituskustannuksista. Opiskelijat suorittavat opintonsa pääosin kolmessa, kolmessa ja puolessa tai neljässä vuodessa. 4-vuotisten ja 3,5-vuotisten opiskelijoiden määrät vaihtelevat vuosittain.

3 vuoden opiskelijalle tulisi maksulliseksi viimeisen kevään ylioppilaskirjoitukset, kannettavien tietokoneiden leasing-kustannukset ja mahdolliset oppimateriaalimaksut 4. ja 5. periodissa. 3,5 vuoden opiskelijalla tulisi maksulliseksi kevään ja seuraavan syksyn oppimateriaalit, kannettavien leasing-kustannukset ja yo-kirjoitukset. 4 vuoden opiskelijalla tulisi maksulliseksi kaksi kevätkautta ja yksi syksy.

Oppimateriaalien keskimääräinen kustannus per opiskelija yhdessä periodissa on noin 72 € ja yhden yo-kokeen maksu on tällä hetkellä 38 €. Ylioppilaskirjoitusten keskimääräinen kustannus koko loppuopiskeluajalta on 3-vuotisilla opiskelijoilla 152 €/opiskelija, 3,5-vuotisilla 190 €/opiskelija ja 4-vuotisilla 190 €/opiskelija. Oppimateriaalikustannus loppuopiskeluajalta on 3-vuotisilta noin 72 €/opiskelija, 3,5-vuotisilta 288 €/opiskelija ja 4-vuotisilta 504 €/opiskelija.

Yhdessä ikäluokassa 3 vuodessa opiskelevia opiskelijoita on vuonna 2024 104 opiskelijaa, 3,5 vuodessa opiskelevia 12 ja neljässä vuodessa opiskelevia 4.

Oppimateriaali- ja ylioppilaskirjoitusten kustannukset arvioidaan olevan yhteensä 25 760 €/v.

Kustannuserittely: 3-vuotiset (104 opiskelijaa * 152 €) + (20 opiskelijaa * 72 €), yht. 17 248 €, 3,5-vuotiset (12 opiskelijaa * 190 €) + (12 * 288 €), yht. 5 736 € ja 4-vuotiset (4 opiskelijaa * 190 €) + (4 * 504 €), yht. 2 776 €.

Kannettavien tietokoneiden leasing-kustannukset per opiskelija kuukaudessa ovat noin 14 €. Leasing-kustannusten arvioidaan olevan yhteensä 10 080 €.

Kustannuserittely: 3-vuotiset (104 opiskelijaa * 14 € * 5 kk), yht. 7 280 €, 3,5-vuotiset (12 opiskelijaa * 14 € * 11 kk), yht. 1 848 €, 4-vuotiset (4 opiskelijaa * 14 € * 17 kk), yht. 952 €.

Kaikkien edellä mainittujen kustannusten yhteenlaskettu arvio on 35 840 € vuodessa.

Maksuttomuuden rajaaminen alle 18-vuotiaisiin lisää lukion hallinnollista työtä mm. tietokoneiden lisenssien ja oppimateriaalin osalta, koska opiskelijat ovat eri etuuksien piirissä. Mm. tietokoneiden kustannuksia joutuu laskuttamaan tai toteuttamaan hankinnat erilaisin leasing-sopimuksin. Ratkaisulla on omat kielteiset vaikutuksensa myös

opiskelijoiden yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon sekä mahdollisuuteen opiskella lukiossa perheen varallisuustasosta riippumatta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen esitys oman hallinnonalan säästöistä tulee julki valtioneuvoston eduskunnalle antamassa valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2025. Opetusministerin julkisuuteen antamissa lausunnoissa toisen asteen maksuttomuuteen pyritään löytämään korvaavia säästökohteita. Sivistyslautakunnalle valmistellaan vuoden 2025 talousarvioesitys niin, että se sisältää mahdollisen maksuttomuuden leikkauksen kompensaaion, josta sivistyslautakunta tekee päätöksen vuoden 2025 palvelualueen talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä syyskuussa 2024.

Valmistelija	Opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi, lukion rehtori Henna Komi, sähköposti henna.komi(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy opetuspalveluiden vastauksen valtuustoaloitteeseen. Lautakunta esittää, että kunnanhallitus ja edelleen kunnanvaltuusto toteavat valtuustoaloitteen vastatuksi ja asian loppuunkäsitellyksi. Sivistyslautakunta käsittelee toisen asteen maksuttomuutta vuoden 2025 talousarvion valmistelun yhteydessä.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Kunnanhallitus 09.09.2024 § 159
330/12.00.00/2024

Esittelijä	Kunnanjohtaja Laurila Hannu
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan ja opetuspalveluiden vastauksen valtuustoaloitteeseen. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti täydennyksellä, että valtuuston käsittelyssä esitetään arvio maksuttomuuden kokonaiskustannuksista.